

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

Comisia economie, buget și finanțe

Amendament

la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (Legea nr. 93/1988 cu privire la patenta de întreprinzător – art.3; Legea nr. 367/2022 cu privire la serviciile alternative de îngrijire a copiilor – art.30)

(nr. 395 din 08.11.2023)

În conformitate cu prevederile art. 59 din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr. 797-XIII din 02.04.1996, propun următorul amendament la proiectul de lege nr. 395/08.11.2023 pentru modificarea unor acte normative, și anume:

Art. I. se completează cu un nouă liniuță: „La articolul 3, alineatul (6³) sintagma ”2023” se substituie cu sintagma ”2025”.”

Argumentare:

Regimul de patentă reglementat actualmente prin Legea nr. 93/1998 cu privire la patenta de întreprinzător pentru desfășurarea de către o persoană fizică a genurilor de activitate menționate la pozițiile 2.50 și 2.51 din anexă se permite până la 31 decembrie 2023.

Acestea prevăd:

- Servicii de cazare și masă prestate de proprietarii caselor rurale (2.50) și,
- Servicii de prezentare și instruire pe teme enogastronomice (prepararea și degustarea bucatelor și băuturilor locale tradiționale), de confecționare a articolelor meșteșugărești de artă populară (artizanat), de prezentare a obiceiurilor și tradițiilor locale, pentru adulți și copii (individual și în grupe de până la 20 de persoane) (2.51).

Excluderea regimului de patentă pentru desfășurarea activității agenților economici și practicarea genurilor menționate la pozițiile 2.50 și 2.51 din Anexa la Legea nominalizată va afecta în special dezvoltarea afacerilor mici și micro din

segmentul turismului rural, nefiind constatată și argumentată proporționalitatea cu riscul evaluat, prin limitarea permisiunii de a activa în baza patentei, până la data de 31 decembrie 2023.

Astfel amendamentul va facilita activitatea agenților economici care activează în domeniul prestării serviciilor în sectorul turismului rural și contribuie la dezvoltarea industriei turistice.

Aceste activități contribuie la crearea de experiențe turistice atractive pentru turiști, reprezintă surse de venituri suplimentare pentru cetățeni și pot constitui drept regim de practicare pilot a unei activități care, prin asistență țintită prin programele de stat și ale donatorilor, pot conduce spre înființarea unor forme organizatorico-juridice mai evolute pentru noi afaceri în domeniu.

Reglementarea acestor activități prin patenta de întreprinzător este susținută și solicitată de mediul de afaceri din domeniul turismului domestic și receptor, și anume Asociația Națională pentru Turism Receptor și Intern, care reprezintă peste 120 IMM-uri din turism, inclusiv zeci de case rurale, pensiuni, mici producători, artizani, dar și tur-operatori, etc. Includerea patentei de întreprinzător pentru aceste activități este susținută și prin Cartea Albă pentru Industria Turismului – activ susținută de tot lanțul valoric din turism. Or, dacă persoanele individuale nu au o formă legală de activitate, operatorii mai mari nu îi pot contracta oficial, iar lipsa unui alt mecanism legal de reglementare a unor activități sporadice, individuale de acest gen, creează riscul de a conduce aceste persoane spre prestarea serviciilor în afara spectrului legal.

Regimul juridic prin patentă de întreprinzător pentru aceste activități a fost supus unui termen de 5 ani, până la 2023. Însă, această oportunitate nu a putut fi valorificată de cetățeni, din cauza intervenirii pandemiei COVID-19, care a afectat dramatic industria turismului (2020-2021), iar în 2022 a războiului provocat de Federația Rusă în Ucraina. Odată ce fluxul de turiști a scăzut cu peste 80%, a crescut fluxul de turiști domestici, și a creat premise pentru a iniția mai multe servicii. Totodată, prin Programele donatorilor (USAID, Uniunea Europeană) sunt create premise pentru dezvoltarea turismului rural.

Prestarea serviciilor prevăzute de 2.50 și 2.51 ține de persoane fizice din mediul rural în special, fie că utilizează propriile spații locuibile sau propriile talente și aptitudini.

Astfel, potrivit Legii, o casă rurală reprezintă structură de cazare turistică și, după caz, de alimentare, organizată în baza unei case (gospodării) proprietate privată amplasată în sat sau în oraș cu o populație de până la 15 mii de locuitori, care respectă stilul arhitectural tradițional (regional, zonal sau local), cu o capacitate de până la 3 camere pentru cazarea a maximum 10 persoane, respectând în deservirea turiștilor

tradițiile populare de trai, muncă și odihnă. Alimentația turiștilor la casa rurală se asigură cu produse din producția proprie sau cu produse crescute în gospodăriile din localitate ori din localitățile din preajmă (Legea 352/2006 cu privire la organizarea și desfășurarea activității turistice). Totodată, serviciile de prezentare și instruire pe teme de meșteșugărit, tradiții locale (dansuri, muzică, etc.) sau enogastronomice – sunt realizate de unii artizani, ansambluri, sommelieri, sau persoane precum profesori de educație fizică, biologie – pentru drumeții (hiking), sau privit de păsări (birdwatching), etc. – acestea servind drept o sursă suplimentară de venituri.

Mediul rural cunoaște activitate economică scăzută, cu puține alternative și deficit de competențe, care influențează și determină migrarea populației tinere de la sate. Acest fapt impune acordarea suportului pentru dezvoltarea activităților care contribuie la consolidarea formelor de turism rural. În această ordine de idei, excluderea serviciilor de la pct. 2.50 și 2.51 pentru regimul de patentă va avea impact negativ semnificativ.

În context, asociațiile de profil anunță despre existența a peste 50 de case rurale și pensiuni agro-turistice, și altele 50 care pot să apară în viitor prin programe de asistență. Totodată, zeci de alte persoane vor presta servicii de experiențe turistice pentru alte afaceri din turism. Între timp, satul Văleni din raionul Cahul, grație muncii și prestație asidue, a devenit laureat al concursului pentru „cele mai bune sate turistice din lume”, ediția 2023 „Best Tourism Villages” - competiție internațională la care s-au înscris 260 de localități din 60 de țări. Este pentru prima dată când Republica Moldova este recunoscută, la acest prestigios concurs, drept o locație turistică ce merită și trebuie vizitată. În acest sat activează 5 case rurale, oferind vizitatorilor experiențe unice, unind comunitățile și creând noi oportunități de afaceri sustenabile în turism.

Soluția optimă constituie de a extinde cu doi ani termenul limită de desfășurare a activității în bază de patentă a genurilor de activitate prevăzute la pozițiile 2.50 și 2.51 (până la 31 decembrie 2025).

Marina Morozova,
Deputată în Parlament